

1863 – 1864 M. SUKILĖLIŲ ĮATMINTINIMO ARCHITEKTŪRINĖS IDĖJOS SUKŪRIMO IR ĮGYVENDINIMO PROJEKTO KONKURSAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1863–1864m. Rusijos imperijos okupuotoje Abiejų Tautų Respublikos teritorijoje įvykęs sukilimas prieš caro valdžią buvo numalšintas, dalis sukilėlių nužudyti Lukiškių aikštėje ir užkasti Gedimino kalno teritorijoje. 2017 m. rengiantis Gedimino kalno šiaurės vakarų šlaito tvarkymui, archeologinių tyrimų metu atsitiktinai aptikti mirties bausme nuteistų ir Lukiškių aikštėje nužudytų 20-ies sukilėlių palaikai. Vilniaus Aukštutinės pilies teritorijoje, kalno aikštelės centrinėje terasoje, numatyta įamžinti didvyriškų aukų slėpimo vietą taip išreiškiant laisvės kovų idėjos nemirtingumą bei istorinę sukilimo prasmę.

Archeologinių tyrinėjimų metu atrastų sukilėlių palaikų vietose, grindinyje, numatyta integruoti granito akmens plokštes su aukų vardų ir pavardžių įrašais. Šių plokščių vietos ir jų kryptis atitinka rastų palaikų vietas, sužymėtas archeologinių tyrimų plane nurodant duobes ir identifikuotus palaikus. Kiekviena plokštė išryškinta šviesos juostomis, atliekančiomis ne tik funkcinę paskirtį, bet ir simbolizuojančiomis amžiną laisvės šviesos spindesį, sklindantį, net ir iš žemės gelmės...

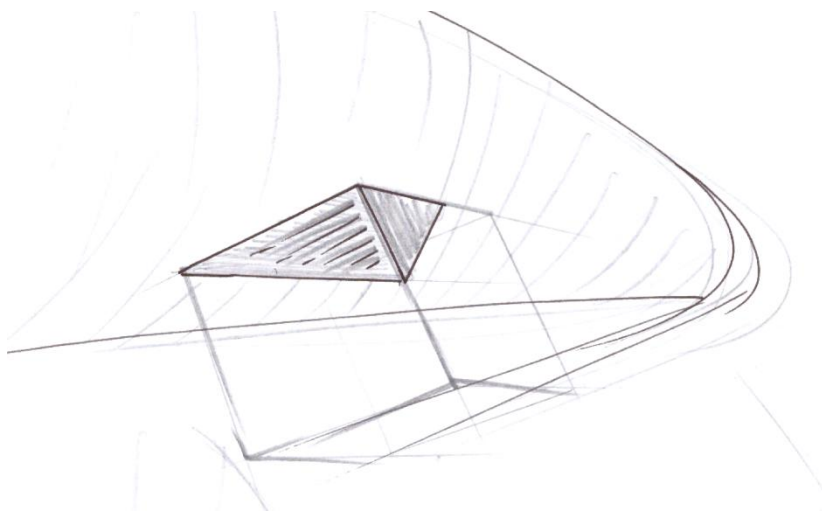

Šviesos juostų analogas grindinyje

Šalia palaikų įatmintinimo vietų suprojektuotas iracionalios krypties meninis – informacinis akcentas, bylojantis apie sukilėlių žygdarbius. Kubo, kaip pirminės formos tūrio fragmentas, yra abstraktus, tačiau jis labai tiksliai ir aiškiai simbolizuoja giliai slypinčią ir bet kokios priespaudos aplinkybėmis prasiveržiančią žmogaus dvasios harmoniją, tvirtumą,

laikui nepavaldžią laisvės idėjos jėgą. Iškilusi šio kubo kampo viršūnė savotiškai išreiškia sukilimo proveržio nestabilumą, sunkiai prognozuojamą kovos baigties riziką, žmonių likimų nežinią. Šis sprendimas papildomai išryškinamas specialiu apšvietimo sprendimu.

Įatmintinimo tekstas ant akcento iškaltas keturiomis kalbomis: lietuvių, anglų, lenkų, baltarusių. Tekstų dydis lengvai skaitomas, raidžių dydis - 35 mm. Memorialo kompozicija suvokiama iš visų pusių, aiškiai matoma iš viršaus, žvelgiant nuo pilies bokšto.

Projektuojamo 1863-1864 m. sukilimo aukų memorialo idėjos eskizas

Architektūros kompozicijos sprendiniai kontekstualiai tirpsta istorinėje aplinkoje, harmoningai dera su pilies fragmentais. Projekte atsižvelgta į kalno aikštelėje numatomus muziejaus renginius, kuriems reikalinga atvira erdvė ir lygus dangos paviršius. Įrengtoje kalno terasoje projektuojami neišsikišantys elementai, ir ateityje nebus kliūtimi žmonių susibūrimams. Projekte išsaugomi esantys lauko suoliukai bei šviestuvai.

Siūlomų medžiagų aprašymas

Architektūros elementų medžiagos ir jų spalvos priderintos prie Vilniaus piliavietės aplinkos. Įatmintinimo vietoms parinktos ilgaamžės natūralios medžiagos – rusvai rausvos spalvos granitas (*Mahogany*). Ant aikštelės paviršiaus įrengtų plokščių paviršiai neslidūs, pritaikyti saugiam pėsčiųjų judėjimui, o šlaite numatyto granito akcento paviršius – poliruotas. Akmenyje iškaltos raidės išryškintos specialiomis priemonėmis, jos bus aiškiai matomos net ir lyjant lietui.

Rudai rausvas granitas

Elektros sistema įrengiama po akmens grindinio paviršiumi, numatytos lauko sąlygoms tinkančios ekonomiškų LED šviestuvų juostos.

Projekte numatytas centrinėje terasos aikštelės dalyje esančių šulinių dangčių keitimas į jų paviršius integruojant rusvai rausvo granito plokšteles.

Naujai keičiamų šulinių dangčių analogas.